

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 7 juli 2000 (17.07)
(OR. fr)**

**9735/00
ADD 1**

LIMITE

JUSTCIV 75

NOTA

van: de Franse delegatie

aan: het Comité burgerlijk recht

Betreft: Initiatief van de Franse Republiek betreffende een ontwerp-verordening van de Raad inzake de wederzijdse tenuitvoerlegging van beslissingen betreffende het omgangsrecht
- Motivering

Voor de delegaties gaat hierbij de motivering bij het initiatief van de Franse Republiek betreffende een ontwerp-verordening van de Raad inzake de wederzijdse tenuitvoerlegging van beslissingen betreffende het omgangsrecht.

**ONTWERP-VERORDENING (EG) VAN DE RAAD
INZAKE DE WEDERZIJDSE TENUITVOERLEGGING VAN BESLISSINGEN
BETREFFENDE HET OMGANGSRECHT**

MOTIVERING

I. DOEL

De ontwerp-verordening is erop gericht de uitoefening van het omgangsrecht te vergemakkelijken voor ouders die van echt of van tafel en bed zijn gescheiden dan wel wier huwelijk nietig is verklaard, door de vaststelling van het beginsel van **de wederzijdse erkenning van de executoriale kracht van beslissingen** die op dat gebied in elke lidstaat zijn gegeven.

Naast dit innoverend beginsel stelt dit voorstel een samenwerking in tussen centrale organen die ermee belast zijn de daadwerkelijke uitoefening van een in een lidstaat toegestaan omgangsrecht in een andere lidstaat te waarborgen alsmede na de periode van uitoefening van het omgangsrecht de terugkeer van het kind te verzekeren naar de ouder die het gezag uitoefent.

II. RECHTSGRONDSLAG

Dit onderwerp valt onder artikel 65 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en de rechtsgrondslag van dit voorstel is artikel 61, onder c), van dit Verdrag.

De keuze van de verordening als rechtsinstrument is gerechtvaardigd omdat de noodzaak van duidelijkheid en homogeniteit het niet mogelijk maakt dat de lidstaten een beoordelingsmarge krijgen inzake de wijze waarop het exequatur voor beslissingen betreffende het omgangsrecht wordt afgeschaft.

Voorts gebieden de transparantie en de rechtszekerheid dat op zo'n gebied de burger de toepasselijke regels onmiddellijk en uniform kan bepalen zonder een nationaal omzettingsrecht te hoeven raadplegen.

Tenslotte zal de keuze van dit rechtsinstrument het Hof van Justitie in staat stellen een eenvormige interpretatie van deze bepalingen in alle lidstaten te waarborgen.

Deze verordening is niet van toepassing op het Verenigd Koninkrijk en Ierland tenzij deze landen meedelen dat zij wensen deel te nemen aan de aanneming ervan, overeenkomstig de in het protocol bij het Verdrag genoemde voorwaarden. De verordening is op grond van het protocol betreffende de positie van Denemarken evenmin van toepassing op Denemarken.

III. MOTIVERING VAN HET VOORSTEL IN HET LICHT VAN HET EVENREDIGHEIDS- EN SUBSIDIARITEITSBEGINSEL

Dit voorstel past in het kader van de totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid die door de Europese Raad van Tampere van oktober 1999 gewenst werd. Het voorstel maakt in het kader van de interne markt een volledig vrij verkeer mogelijk van bepaalde vonnissen inzake omgangsrecht door de opheffing van de controles op de buitenlandse procedures te bevorderen doch een aantal waarborgen in te bouwen, zowel voor de ouders als voor de betrokken kinderen.

Deze doelstellingen kunnen niet door de lidstaten worden verwezenlijkt; gelet op hun grensoverschrijdende gevolgen dienen zij dus op communautair niveau te worden verwezenlijkt.

De voorgestelde verordening beperkt zich tot het vereiste minimum om de doelstellingen te verwezenlijken en gaat niet verder dan wat daartoe nodig is.

IV. BESPREKING VAN DE BEPALINGEN VAN HET VOORSTEL

1. Algemene filosofie

Alle recente universele internationale instrumenten erkennen het fundamentele recht van het kind regelmatige betrekkingen te onderhouden met beide ouders wanneer deze gescheiden zijn. Het omgangsrecht is aldus het noodzakelijke verlengstuk van het gezagsrecht. Deze aanpak wordt in de rechtsstelsels en de rechterlijke praktijk van zeer veel landen, met name de landen van de Europese Unie, gevolgd.

De grensoverschrijdende uitoefening van het omgangsrecht stuit in veel gevallen evenwel op belangrijke psychologische, materiële en juridische obstakels (vrees voor niet-terugkeer van het kind, financiering van de reis en het verblijf, internationale ondoeltreffendheid van de titel waarbij het omgangsrecht wordt verleend ...).

Thans worden al deze moeilijkheden echter door geen enkel internationaal instrument doeltreffend opgelost.

Het huidige voorstel beoogt nuttige en innoverende antwoorden te geven op dit gebied teneinde de doeltreffendheid van de grensoverschrijdende uitoefening van het omgangsrecht van gescheiden paren in de Europese Unie te waarborgen.

Het dispositief van dit voorstel is voornamelijk gebaseerd op innoverende rechtsregels die ten grondslag zullen moeten liggen aan een daadwerkelijke Europese justitiële ruimte. Het dispositief is eveneens gebaseerd op de instelling van een versterkte samenwerking tussen centrale organen die met de uitvoering van een wederzijdse administratieve en rechtshulp belast zijn.

Het belangrijkste nieuwe aspect is het beginsel van de wederzijdse erkenning van de executoriale kracht van buitenlandse beslissingen inzake het omgangsrecht. De uitvoering van deze specifieke doelstelling, die door de Europese Raad van Tampere is geformuleerd, is in dit voorstel opgenomen om een daadwerkelijk vrij verkeer van rechterlijke beslissingen in de Europese Unie te waarborgen. Een beter verkeer van kinderen van gescheiden paren in de Europese Unie kan slechts worden verzekerd door een vrijer verkeer van de beslissingen die op hen betrekking hebben.

In afwijking van de regels die zijn neergelegd in de verordening die op 29 mei 2000 door de Raad is aangenomen - de zogenoemde verordening "Brussel II" - zal de exequaturprocedure geen voorwaarde meer zijn voor de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen inzake het omgangsrecht.

Het rechtstreekse uitvoerbare karakter van de buitenlandse beslissing, in de eerste plaats in het belang van het kind en van de ouder die het omgangsrecht heeft, dient op dit zeer specifieke gebied van de uitoefening van een recht waarbij de belangen van het kind en van de ouder die het gezag uitoefent ook op het spel staan, door waarborgen ter bescherming van deze laatsten te worden gecompenseerd.

Een speciale, uniforme procedure kan het dus mogelijk maken in gevallen die werkelijk uitzonderlijk moeten blijven de tenuitvoerlegging van een beslissing te blokkeren indien zij de belangen van het kind ernstig in gevaar zou brengen.

Voorts dient de ouder die het gezag uitoefent de waarborg te krijgen dat het kind na het verblijf in het buitenland zal terugkeren. Derhalve hebben de autoriteiten van de staat van verblijf van het kind niet de bevoegdheid om tijdens dit verblijf de buitenlandse beslissing die wordt uitgevoerd, te wijzigen. Zij hebben bovendien een gebonden bevoegdheid om de terugkeer van het kind te gelasten.

2. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Het voorstel ligt rechtstreeks in het verlengde van de verordening "Brussel II", die op 29 mei 2000 door de Raad aangenomen is.

Alleen voor de beslissingen inzake het omgangsrecht die door autoriteiten zijn genomen waarvan de bevoegdheid reeds door "Brussel II" is gecoördineerd, zullen de voordelen van het voorstel gelden. Het betreft derhalve beslissingen in het kader van de wettelijke scheiding van echtgenoten (scheiding van tafel en bed, echtscheiding en nietigverklaring van het huwelijk).

Dit stelsel is slechts van toepassing op de grensoverschrijdende uitoefening van het omgangsrecht betreffende kinderen jonger dan 16 jaar.

Artikel 1 omschrijft hetgeen onder "omgangsrecht" moet worden verstaan en gaat hierbij uit van de begripsomschrijving uit het Verdrag van 's-Gravenhage van 25 oktober 1980 betreffende de burgerrechtelijke aspecten van ontvoering van kinderen. In artikel 1 wordt tevens gepreciseerd wat onder "lidstaat" in de zin van deze verordening moet worden verstaan doordat de omschrijving uit de zogenoemde verordening "Brussel II" overgenomen wordt.

Artikel 2

In deze bepaling wordt het beginsel geformuleerd van de wederzijdse erkenning van de executoriale kracht van beslissingen inzake het omgangsrecht, in afwijking van het stelsel van "Brussel II", waarbij het exequatur vereist is om een beslissing die in een lidstaat gegeven is, in een andere lidstaat uitvoerbaar te maken.

Artikel 3

In deze bepaling worden de gevolgen gepreciseerd van het beginsel van de wederzijdse erkenning, waarbij geopteerd is voor de oplossing van de gelijkwaardigheid ervan.

Zodra de buitenlandse beslissing uitvoerbaar is in het land van oorsprong heeft zij dezelfde gevolgen als de uitvoerbare beslissingen van het land van erkenning. De buitenlandse beslissing wordt voor de tenuitvoerlegging ervan derhalve behandeld als een nationale beslissing.

Artikel 4

Artikel 4 stelt de ouder die het omgangsrecht dient toe te staan slechts in twee situaties in staat de executoriale kracht van een beslissing in het buitenland gerechtelijk te blokkeren.

De eerste situatie betreft het geval dat de tenuitvoerlegging van een oorspronkelijke titel het welbegrepen belang van het kind ernstig nadeel zou berokkenen als gevolg van nieuwe omstandigheden.

De tweede situatie betreft de hypothese waarbij in het land van erkenning reeds een uitvoerbare beslissing bestaat die onverenigbaar is met de tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing.

Artikel 5

Het in artikel 2 neergelegde beginsel van wederzijdse erkenning staat er niet aan in de weg dat iedere belanghebbende binnen de door de "Brussel II" vastgestelde grenzen de internationale regelmatigheid van de oorspronkelijke procedure kan betwisten. Deze betwisting kan o.a. gebaseerd zijn op een gebrek aan fair play in de procedure of de onverenigbaarheid met de openbare orde.

Teneinde de werkelijke uitoefening van een voor het kind als essentieel aangemerkt recht te bevorderen en derhalve dilatoire excepties te vermijden, is het evenwel noodzakelijk gebleken te bepalen dat het instellen van zo'n vordering de uitoefening van het omgangsrecht niet kan schorsen.

Artikel 6

De lidstaten delen in bijlage II bij de verordening mee welke gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de vordering als bedoeld in artikel 4, die erop gericht is de uitoefening van het omgangsrecht te schorsen. De gerechten van de lidstaat waar het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, zijn bevoegd om van deze vordering kennis te nemen.

Artikel 7

Deze bepaling stelt een aantal eenvormige regels vast voor de procedure tot blokkering van het omgangsrecht teneinde de snelheid en gelijkheid in de behandeling te waarborgen.

Artikel 8

De rechtsmiddelen tegen de beslissing waarbij uitspraak wordt gedaan over het verzoek tot schorsing van de uitoefening van het omgangsrecht zijn in bijlage III bij de verordening opgenomen.

Artikel 9

Om de ouder die het gezag uitoefent ertoe aan te zetten het omgangsrecht toe te staan, is het van belang dat de ouder die het omgangsrecht in het buitenland uitoefent dit niet gebruikt om te trachten de oorspronkelijke beslissing te doen wijzigen in de staat waar het omgangsrecht wordt uitgeoefend, steunend op het criterium van de gewone verblijfplaats van het kind in die staat. De autoriteiten van de staat waar het kind verblijft, behouden evenwel hun bevoegdheden om voorlopige maatregelen te nemen ter bescherming van het kind.

Artikel 10

De ouder die het gezag uitoefent, zal des te gemakkelijker instemmen met het sturen van zijn kind naar het buitenland ter uitvoering van de beslissing inzake het omgangsrecht indien de terugkeer van het kind na afloop van de periode doeltreffend wordt gewaarborgd.

Deze bepaling bevestigt het beginsel van de terugkeer van het kind en stelt de regeling voor samenwerking tussen de centrale organen ter beschikking van de ouder die het gezag uitoefent om deze terugkeer te realiseren.

Artikel 11

Het kind dat wordt vastgehouden na de periode waarin het omgangsrecht wordt uitgeoefend, moet naar zijn gewone verblijfplaats terugkeren. De autoriteiten van de staat van verblijf van het kind hebben in dit verband een gebonden bevoegdheid om dit te gelasten.

Deze terugkeer wordt derhalve gelast onder strengere voorwaarden dan in het kader van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980 daar de ouder die het omgangsrecht uitoefent, niet gemachtigd is een beroep te doen op de weigeringsgronden die in dit instrument zijn opgenomen (o.a. het risico dat het kind loopt bij de ouder die het gezag uitoefent of de wil van het kind (artikel 13, lid 1, onder b), van het Verdrag van 's-Gravenhage)).

De ouder die het omgangsrecht uitoefent, mag zich niet beroepen op een hangende vordering ter betwisting van de internationale regelmatigheid van de oorspronkelijke procedure om het kind niet terug te geven noch op een beslissing waarin hem het gezag wordt toegekend die in dit land of in een derde land noodzakelijkerwijze op bedrieglijke wijze verkregen zou zijn.

Artikel 12

Elke staat dient een centraal orgaan aan te wijzen dat ermee belast is met de organen in de andere lidstaten samen te werken om de essentiële doelstellingen van de werkelijke uitoefening van het omgangsrecht en de terugkeer van het kind te waarborgen. De lijst van de centrale organen staat in bijlage I bij de verordening.

Elk centraal orgaan kan zijn intern bevoegde autoriteiten verzoeken de in het voorstel opgesomde maatregelen van administratieve en justitiële samenwerking uit te voeren. Het zoeken naar minnelijke oplossingen sluit gebruikmaking van contentieuze en dwingende maatregelen in geval van mislukking niet uit.

Artikel 13

Dit artikel vermeldt de documenten die de ouder die het omgangsrecht daadwerkelijk wenst uit te oefenen, aan het centrale orgaan van de staat waar hij zijn verblijfplaats heeft of van de staat waar het betrokken kind zijn verblijfplaats heeft, moet overleggen als er moeilijkheden rijzen.

Artikel 14

In dit artikel wordt herinnerd aan de bestaande band tussen het onderhavige voorstel en "Brussel II".

Artikel 15

Op grond van dit artikel kan de Commissie na vijf jaar een balans opmaken van de toepassing van dit instrument en eventuele wijzigingen voorstellen.

De Commissie wordt in deze taak bijgestaan door de centrale organen die hetzij op verzoek hetzij eigener beweging informatie zullen verstrekken.

Artikel 16

Dit artikel maakt het mogelijk een soepele regeling in te stellen voor de aanpassing van de bijlagen.

Artikel 17

Deze bepaling voorziet in regelmatige vergaderingen van de centrale organen waarin ervaringen kunnen worden uitgewisseld en samen naar oplossingen kan worden gezocht voor eventueel onderzonden moeilijkheden bij de toepassing van de door de verordening ingestelde mechanismen.

Artikel 18

Dit artikel heeft betrekking op de inwerkingtreding van de verordening.